



Aan

De voorzitter van het Bestuurscollege van het Openbaar Lichaam Bonaire

Contactpersoon	Telefoonnummer
Anke Kijzers (Cft)	+5999 461 9081
Datum	E-mail
7 oktober 2011	info@cft.an
Ons kenmerk	Uw kenmerk
Cft 201100783	
Pagina	Bijlagen
1/5	-

Onderwerp
Advies 2e UR en BW 2011 Bonaire

Geachte heer Thodé,

Inleiding

Conform de Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Wet FinBES) dient een openbaar lichaam uiterlijk drie weken na afloop van een kwartaal een uitvoeringsrapportage in bij de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). Dit geschiedt door tussenkomst van het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Cft). Tezamen met de overige afgesproken uitvoeringsinformatie bestaat in de uitvoeringsrapportage de mogelijkheid voor Bonaire tot het indienen van begrotingswijzigingen. De verantwoordelijkheid voor de juistheid en de volledigheid van de ingediende cijfers ligt bij het Openbaar Lichaam Bonaire. De toetsing door het Cft vindt plaats op basis van de verstrekte informatie.

Op 4 oktober 2011 ontving het College de definitieve 2^e uitvoeringsrapportage en het definitieve voorstel voor een 2^e begrotingswijziging 2011. Over een eerder ingediend ambtelijk concept is uitvoerig gesproken en gecorrespondeerd tussen Bonaire en het secretariaat van het Cft.

Waar bij de 1^e uitvoeringsrapportage 2011, met name vanwege personeelsgebrek, geen sprake was van een volwaardige rapportage, is dat nu wel het geval. Daarmee kan ook een uitspraak worden gedaan omtrent de te verwachten uitkomst van het begrotingssaldo ultimo 2011. Dat is belangrijk, omdat er na twee kwartalen een redelijk betrouwbare inschatting kan worden gemaakt van de te verwachten uitkomst en tegelijkertijd is er nog voldoende tijd om bij te sturen indien noodzakelijk.

**College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius
en Saba**
De Rouvilleweg 39
Curaçao

Telefoon (+5999) 461 9081
Telefax (+5999) 461 9088
E-mail info@cft.an
Internet www.cft.an

Conclusies

Op basis van de door u ingediende 2^e uitvoeringsrapportage 2011 komt het Cft tot de volgende conclusies:

- De voorgestelde begrotingswijzigingen leiden niet tot een onevenwichtige begroting. Hiermee oordeelt het Cft positief over de voorliggende voorstellen.
- Het Cft wijst Bonaire op de noodzaak van het voeren van een ordentelijk begrotingsproces. Het Cft vraagt het bestuurscollege derhalve om in de 3^e uitvoeringsrapportage aan te geven op welke wijze Bonaire ervoor zorgdraagt dat uitvoeringsrapportages en daaruit volgende begrotingswijzigingen tijdig worden behandeld in de Eilandsraad.
- Op het gebied van financieel beheer is ook in het derde kwartaal vooruitgang geboekt. Het Cft maakt zich echter zorgen over de capaciteitsproblemen op Bonaire. Het Cft wenst derhalve in de 3^e uitvoeringsrapportage van het bestuur te vernemen wat Bonaire gaat doen om dit probleem het hoofd te bieden.

Begrotingsuitvoering

Bonaire verwacht ultimo 2011 een totaal aan lasten en baten te realiseren van circa \$50 miljoen. Wat opvalt is dat het zwaartepunt wat betreft begrotingsuitputting in de tweede helft van het jaar valt. Was er in de 1^e helft van het jaar sprake van baten en lasten van respectievelijk \$14,2 miljoen en \$19,2 miljoen, in de 2e helft van het jaar is dit respectievelijk \$35,9 miljoen en \$30,5 miljoen. Dit is voornamelijk terug te voeren op Bestuursapparaat (lasten en baten) en Algemene Uitgaven (lasten). Het betreft hier voornamelijk zaken die met Nederlands geld gefinancierd worden. Deze middelen zijn budgetneutraal en lopen via de begroting.

2^e Begrotingswijziging

Er wordt een groot aantal wijzigingen op de begroting voorgesteld, waardoor het begrotingsniveau 2011 per saldo (zowel de lasten als de baten) met \$0,5 miljoen opwaarts wordt bijgesteld. Aan de batenkant is dat toe te schrijven aan de uit Nederland ontvangen middelen voor de Sociale Vormingsplicht. Hiermee wordt eenzelfde bedrag aan lasten gefinancierd. De overige wijzigingen zijn derhalve budgetneutraal. Daarbij speelt het resultaat van de 1^e begrotingswijziging 2011 een belangrijke rol. De 1^e begrotingswijziging leidde per saldo tot een gunstig resultaat van \$0,8 miljoen. Omdat op dat moment nog geen besluit kon worden genomen over een zinvolle aanwending hiervan, is besloten dit bedrag tijdelijk te reserveren om later in het jaar alsnog in te zetten. Dat is nu gebeurd bij de 2^e begrotingswijziging.

Meerjarig is de voorgestelde wijziging budgetneutraal, dat wil zeggen het niveau van de meerjarige lasten en baten wijzigt niet als gevolg van dit voorstel tot wijziging. Ook hier wordt gebruik gemaakt van de reservering bij de 1^e begrotingswijziging. Deze bedroeg meerjarig \$2,2 miljoen, waarvan nu jaarlijks \$0,3 miljoen wordt ingezet.

Met dit voorstel voor begrotingswijziging blijft de begroting 2011 van Bonaire in evenwicht en voldoet daarmee aan het gestelde in de Wet FinBES. Het Cft oordeelt dan ook positief over dit voorstel.

Financieel beheer

Conform de Wet FinBES rapporteren de openbare lichamen binnen drie weken na afloop van ieder kwartaal, naast de cijfers over de uitvoering van de begroting, tevens over de stand van zaken van de prioriteiten van het financieel beheer. Deze prioriteiten zijn opgenomen in bijlage 3 van de aanschrijving uitvoeringsrapportages (kenmerk: Cft/201100293).

Een onderdeel van financieel beheer is het voeren van een ordentelijk begrotingsproces. In dit kader is het jammer dat de uitvoeringsrapportage pas nu officieel kan worden aangeboden. Zeker gezien het feit dat de rapportage over het 3^e kwartaal al over ruim 2 weken (in concept) moet worden ingediend. Enerzijds is er sprake van niet-actuele informatie, het gaat immers over het 2^e kwartaal terwijl het 3^e kwartaal reeds voorbij is. Anderzijds is de tijd beperkt om nog bij te sturen (indien noodzakelijk). Uiteraard zijn de voorgestelde begrotingswijzigingen al langer bekend, maar deze kunnen formeel pas in uitvoering worden genomen nadat de Eilandsraad ermee heeft ingestemd en de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zijn goedkeuring heeft verleend. Dit laatste wringt des te meer, daar ook de 4^e begrotingswijziging 2010, alsmede de 1^e begrotingswijziging 2011 pas net door de Eilandsraad zijn behandeld en akkoord bevonden. Voor een correcte uitvoering van het begrotingsproces dient hier scherper op te worden toegezien. Het Cft acht dit van het grootste belang en doet het verzoek aan het bestuurscollege om in de 3^e uitvoeringsrapportage aan te geven op welke wijze Bonaire ervoor zorgdraagt dat uitvoeringsrapportages en daaruit volgende begrotingswijzigingen tijdig worden behandeld in de Eilandsraad.

Op basis van de informatie opgenomen in bijlage C van de uitvoeringsrapportage en het contact dat hierover is geweest op ambtelijk niveau heeft het Cft kunnen constateren dat er in het tweede kwartaal 2011 weer enige vooruitgang is geboekt op het gebied van de verbeteringen van het financieel beheer. Het tempo waarin de verbeteringen worden gerealiseerd is echter minder hoog dan verwacht. Bonaire wijt dit aan capaciteitsproblemen. Dit wordt ondersteund in de accountantsrapporten naar aanleiding van de jaarrekeningen 2009 en 2010, waarin de accountant de personele capaciteit als een risicofactor aanmerkt. Het Cft heeft begrip voor het feit dat zaken vertraagd raken omdat op dit moment de menskracht ontbreekt om de nodige verbeteringen aan te brengen. Tegelijkertijd is dit een probleem dat vraagt om een zo spoedig mogelijke oplossing. Het Cft maakt zich zorgen ten aanzien van de bijsturingmogelijkheden van het bestuurscollege gezien het feit dat dit probleem al even bestaat. Het Cft wenst derhalve in de derde uitvoeringsrapportage van het bestuur te vernemen, wat Bonaire gaat doen om dit probleem het hoofd te bieden.

Tot slot wenst het Cft te benadrukken dat het van belang is dat wanneer noodzakelijke verbeteringen en/of aanpassingen ambtelijk zijn voorbereid, het bestuur er alles aan doet om het vervolg van dit proces zo spoedig mogelijk tot een einde te brengen. Illustratief is de gang van zaken rond Corporate Governance. Het wachten is nog steeds op het aanpassen van de statuten van de overheidsNV's.

Overzicht van projecten binnen samenwerkingsmiddelen

In de aanschrijving bij de uitvoeringsrapportage is Bonaire gevraagd een overzicht te verstrekken van alle projecten die met samenwerkingsmiddelen (bijvoorbeeld SEI en IVB, maar ook het Europees Ontwikkelingsfonds (EOF)) worden gefinancierd, welk aandeel Bonaire in de initiële investering heeft en wat het meerjarige exploitatiebeslag is op de begroting van Bonaire. Op basis van de informatie in de eerste uitvoeringsrapportage kwam het Cft tot de volgende aanbevelingen (zie brief Cft van 9 juni 2011, kenmerk Cft/201100507):

- In de 2^e uitvoeringsrapportage 2011 volledig inzicht te bieden in zowel de reeds lopende projecten als de geplande projecten, inclusief de meerjarige budgettaire gevolgen. Daarbij dient Bonaire per project aan te geven in hoeverre deze gevolgen in de (meerjaren)begroting zijn voorzien;
- In geval de meerjarige gevolgen nog niet zijn voorzien, dit bij de 2^e begrotingswijziging 2011 alsnog te doen, danwel met Nederland hierover (andere) afspraken te maken;
- In de toekomst terughoudend te zijn in het aangaan van nieuwe projecten waarvan de meerjarige exploitatielasten niet zijn op te brengen.

In de tweede uitvoeringsrapportage is een uitgebreider overzicht opgenomen van alle lopende projecten. De budgettaire gevolgen zijn echter alleen voor 2011 gepresenteerd en dus niet meerjarig. Tevens wordt niet duidelijk in hoeverre de gevolgen zijn verwerkt in de begroting. Bonaire geeft in de contacten naar aanleiding van de conceptversie van de uitvoeringsrapportage wel aan dat met betrekking tot de grote projecten, gefinancierd door Nederlandse ministeries, er geen budgetten worden toegevoegd om de operationele- en de onderhoudskosten en afschrijving e.d. te financieren. Bonaire ziet dit zelf ook als probleem. Men kijkt nadrukkelijk naar Nederland (financiering via een bijzondere uitkering of via een verhoging van de Vrije Uitkering). Het Cft deelt de zorgen van Bonaire in deze, en spreekt de hoop uit dat partijen dit zo spoedig mogelijk op een wederzijds bevredigende manier oplossen.

Slot

De voorgestelde begrotingswijzigingen dienen nog door de Eilandsraad te worden goedgekeurd, waarna deze wederom ter beoordeling aan de minister van BZK dienen te worden voorgelegd. Het Cft kijkt dan ook uit naar de door de Eilandsraad goedgekeurde begrotingswijzigingen.

Kenmerk
Cft 201100783
Blad
5/5

Mocht u behoefte hebben aan een toelichting op dit schrijven dan is het Cft gaarne bereid die te geven.

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Namens deze,
De secretaris van het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba



drs. C. van Nieuwamerongen

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:

- De gedeputeerde van Financiën van Openbaar Lichaam Bonaire
 - De eilandsecretaris van Openbaar Lichaam Bonaire
 - Het hoofd Financiën van Openbaar Lichaam Bonaire
- 